

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2023- 2026

rok akademicki 2025/2026

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Dziennikarstwo we Lwowie w XIX wieku. Przedmiot poszerzający wiedzę 2
Kod przedmiotu*	IVC4/47/B
Nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Humanistycznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Kierunek studiów	Dziennikarstwo i komunikacja społeczna
Poziom studiów	studia drugiego stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	3 rok, sem. V
Rodzaj przedmiotu	kierunkowy/przedmiot do wyboru/poszerzający wiedzę
Język wykładowy	polski
Koordinator	dr hab. prof. UR Jolanta Kowal (członkini Zespołu Programowego kierunku studiów DiKS)
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr hab. prof. UR Tadeusz Półchłopek (autor programu)

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
5		20							2

1.2. Sposób realizacji zajęć

x zajęcia w formie tradycyjnej

x zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (zajęcia prowadzone są w formie zdalnej, jeśli wynika to z aktualnie obowiązujących przepisów).

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku)

Zaliczenie z oceną

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Ogólna wiedza z zakresu historii Polski oraz wiedza wyniesiona z przedmiotów *Historia prasy polskiej (do końca XVIII wieku)* oraz *Historia prasy polskiej w XIX wieku*, odbywanych w trakcie pierwszego roku studiów pierwszego stopnia (w semestrach zimowym i letnim).

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Zapoznanie studentów z dziennikarstwem prasowym we Lwowie w XIX wieku i warunkami jego rozwoju.
C2	Zaznajomienie studentów z najważniejszymi przedsięwzięciami z zakresu dziennikarstwa prasowego we Lwowie w XIX wieku.
C3	Uświadomienie studentom roli i znaczenia dziennikarstwa prasowego w dziewiętnastowiecznym Lwowie w kształtowaniu opinii społecznej i budzeniu świadomości narodowej.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych
EK_01	Student/ka: <ul style="list-style-type: none">• ma uporządkowaną wiedzę na temat dziennikarstwa prasowego we Lwowie w XIX wieku;• zna najważniejsze tytuły periodyków, ich profil oraz nazwiska znaczących redaktorów;• ma świadomość roli dziennikarstwa prasowego w dziewiętnastowiecznym Lwowie w kształtowaniu opinii społecznej.	K_Wo3
EK_02	Student/ka: <ul style="list-style-type: none">• wykazuje się umiejętnością swobodnego wypowiedzania się na temat dziennikarstwa we Lwowie w XIX wieku;• potrafi w umiejętny sposób korzystać z tzw. prasy dawnej i krytycznie czytać zawarte w niej teksty publicystyczne, rozumie potrzebę dalszego kształcenia w tym zakresie.	K_Uo8
EK_03	Student/ka: <ul style="list-style-type: none">• potrafi krytycznie ocenić poziom posiadanej wiedzy oraz pozyskiwanych informacji w wyniku własnych eksploracji badawczych.	K_Ko3

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu (oraz ćwiczeń warsztatowych)

Treści merytoryczne (wybór)

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
1. Zajęcia organizacyjne (zapoznanie studentów z programem zajęć, warunkami zaliczenia)

przedmiotu). Wprowadzenie w problematykę ćwiczeń – kontekst historyczny.

2. „Gazeta Lwowska” w okresie redakcji Franciszka Krattera od 1811 do okresu autonomii.
3. „Pamiętnik Lwowski”, „Pszczola Polska” i „Pamiętnik Galicyjski” próbą stworzenia nowego rynku czasopiśmienniczego.
4. Walenty Chłędowski i Jan Nepomucen Kamiński jako animatorzy zawodowego dziennikarstwa.
5. Dziennikarze z kręgu „Czasopism Naukowy Księgozbioru im. Ossolińskich”.
6. „Dziennik Mód Paryskich” – 1840-1848 animatorem demokratyzacji.
7. „Lwowianin” Ludwika Zielińskiego jako czasopismo reprezentatywne dla epoki cenzury.
8. Dziennikarstwo okresu Wiosny Ludów.
9. „Pamiętnik Literacki” Jana Szlachtowskiego i Zygmunta Kaczkowskiego.
10. „Nowiny” i „Dziennik Literacki” 1854-1870 Karola Szajnochy, Augusta Bielowskiego i Karola Przyłęckiego.
11. „Przyjaciel Domowy” (1852-1870) Hipolita Stupnickiego.
12. Jan Dobrzański jako twórca nowoczesnego dziennikarstwa polskiego.
13. „Gazeta Narodowa” w perspektywie konfliktu o dwukulturowość Galicji.
14. „Dziennik Lwowski” wobec sporu polsko-rusińskiego czyli o dziennikarstwie zaangażowanym społecznie i politycznie.
15. Modele pracy redakcji w lwowskim czasopiśmiennictwie XIX wieku.
16. Kondycja zawodu dziennikarza we wspomnieniach Kazimierza Chłędowskiego.
17. Zajęcia zaliczeniowe.

3.4 Metody dydaktyczne

- Metoda problemowa; elementy wykładu; analiza tekstów z dyskusją, prezentacja multimedialna.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w., ćw., ...)
EK_01	ocena wypowiedzi w trakcie zajęć, ocena pracy pisemnej lub prezentacji multimedialnej	ćw.
EK_02	obserwacja w trakcie zajęć, ocena pracy pisemnej lub prezentacji multimedialnej	ćw.
EK_03	obserwacja w trakcie zajęć	ćw.

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Ocena formatywna (bieżąca) – na podstawie:

- czynnego uczestnictwa w zajęciach;
- oceny bieżącego przygotowania do zajęć, zrozumienia omawianej tematyki przedmiotu,

- umiejętności uczestnictwa w dyskusji (każdorazowo podczas trwania zajęć);
- oceny przygotowywanych prac pisemnych i prezentacji (każdorazowo podczas trwania zajęć).

Ocena podsumowująca: kolokwium pisemne (zaliczenie z oceną).

Wskazana forma oceny odnosi się do wszystkich założonych w niniejszym sylabusie efektów kształcenia.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	20
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	2
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, zaliczenia, egzaminu, napisanie referatu itp.)	28
SUMA GODZIN	50
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	2

* Należy uwzględnić, że 1 pkt. ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

Wymiar godzinowy	---
Zasady i formy odbywania praktyk	---

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

Estreicher K., *Dziennikarstwo w Galicji i Krakowie do 1860 r.*, „Biblioteka Warszawska” 1861, t. 2, s. 156-176, 408-428, 666-686.

Gorski S., *Z dziejów cenzury w Polsce*, „Biblioteka Warszawska” 1905, t. 4, s. 455-480.

Gugała P., *Walenty Chłędowski – filozof „z” i „dla” Galicji*, „Galicja. Studia i Materiały” 2016, nr 2, s. 35-42.

Heck A., *Austriackie prawo prasowe*, Lwów 1891.

Lechicki C., *Najpopularniejszy dziennikarz galicyjski XIX w.: (szkic biograficzny o Janie Dobrzańskim)*, „Małopolskie Studia Historyczne” 1961, nr 1, s. 3-11.

Lechicki C., *Najstarsze organizacje dziennikarskie*, „Zeszyty Prasoznawcze” 1967, nr 2, s. 86-93.

Łobeski F., *Pogląd na dziennikarstwo w Galicji od r. 1816 do r. 1848*, „Dziennik Literacki” 1853, nr 14.

Ostaszewski-Barański K., *Z dziejów cenzury*, [w:] *Stulecie „Gazety Lwowskiej” 1811-1911*, t. 2, cz. 4: *Miscellanea*, pod red. W. Bruchnalskiego, Lwów 1912.

Półchłópek T., *Słowianofilski dyskurs kulturowy inteligencji galicyjskiej po roku 1830*, [w:] *Łemkowie, Bojkowie, Rusini – historia, współczesność, kultura materialna i duchowa*, red. B. Halczak, S. Dudra, R. Drozd, M. Sopolig, t. 5, Słupsk – Zielona Góra – Svidnik 2015, s. 297-310.

Rosnowska J., *Twórcy „Dziennika Mód Paryskich”*, „Rocznik Historii czasopiśmiennictwa Polskiego” 1967, z. 2, s. 61-91.

Szczerbiński J., *Środowisko dziennikarzy lwowskich 1831-1863: narodziny zawodu*, „Kwartalnik Historii Prasy Polskiej” 1985, z. 2, s. 25-45. Dostępny w Internecie:

https://bazhum.muzhp.pl/media/files/Kwartalnik_Historii_Prasy_Polskiej/Kwartalnik_Historii_Prasy_Polskiej-r1985_1986-t24-n2/Kwartalnik_Historii_Prasy_Polskiej-r1985_1986-t24-n2-s25-45/Kwartalnik_Historii_Prasy_Polskiej-r1985_1986-t24-n2-s25-45.pdf

Tyrowicz M., *Prasa Galicji i Rzeczypospolitej Krakowskiej 1772-1850*, Kraków 1979.

Zakrzewski S., *Etyka dziennikarska – wczoraj i dziś*, [w:] *Polubić dziennikarstwo*, red. S. Zakrzewski, Poznań 2009, s. 85-118.

Literatura uzupełniająca:

Barycz H., *Wśród gawędziarzy, pamiętnikarzy i uczonych galicyjskich. Studia i sylwety z życia umysłowego Galicji XIX w.*, t. 1, Kraków 1963.

Bogdański H., *Policjanci w Ossolineum. Pamiętniki spiskowców i więźniów galicyjskich 1832-1846*, Wrocław 1954.

Estreicher K., *Ruch książkowy i dziennikarski w Galicji i w innych prowincjach Polski przed 1849*, „Dodatek tygodniowy przy Gazecie Lwowskiej” 1860, nr 6.

Gorski S., *Dziennikarstwo polskie. Zarys historyczny*, Warszawa 1905.

Jabłonowski J., *Złote czasy i wywczasy. Pamiętnik szlachcica z pierwszej połowy XIX w.*, Poznań 1928.

Korcz W., *Zarys dziejów Lwowa*, Zielona Góra 1994, s. 163-191.

Nadolski B., *Lwowskie czasopiśmiennictwo literackie w XIX wieku*, „Pamiętnik Literacki” 1936, nr 1, s. 453-460.

Poklewska J., *Jan Dobrzański (1820-1886). Szkic biograficzny*, „Prace Polonistyczne” 1962, ser. XVIII, s. 141-160.

Poklewska K., *W kręgu „Ziewonii” „DMP”. Z dziejów grup literackich 1830-1848*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Łódzkiego” 1962, z. 25, s. 35-57.

Półchłópek T., *„Piórem i żywym słowem”. Dyskursy kulturowe Aleksandra Dunina Borkowskiego*, Rzeszów 2019.

Słomkowska A., *Pierwsze pokolenie dziennikarzy. Kształtowanie się zawodu dziennikarskiego w pierwszej połowie XIX w.*, „Biuletyn Prasoznawczy” 1966, nr 10, s. 34-47.

Stankiewicz-Kopeć M., *Z dziejów dziewiętnastowiecznego Lwowa*, [w:] *Dziedzictwo Kresów. Nauka i edukacja*, red. I. Kozimala, A. Królikowska, B. Topij-Stempińska, Kraków 2014, s. 29-51.

Zawadzki W., *Pamiętniki życia literackiego w Galicji*, Kraków 1961.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej